

Sygn. akt I PK 615/02

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 maja 2004 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Roman Kuczyński (przewodniczący)

SSN Jerzy Kuźniar (sprawozdawca)

SSN Jadwiga Skibińska-Adamowicz

Protokolant Halina Kurek

w sprawie z powództwa A.L.

przeciwko PKP SA Centrali Zakładowi Gospodarowania Nieruchomościami w P.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw

Publicznych w dniu 27 maja 2004 r.,

kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w P.

z dnia 13 września 2002 r.,

- 1. zmienia zaskarżony wyrok, poprzedzający go wyrok Sądu Rejonowego - Sądu Pracy w W. z dnia 10 czerwca 2002 r., w ten sposób, że oddala powództwo,**
- 2. nie obciąża powódki kosztami postępowania kasacyjnego.**

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 10 czerwca 2002 r., Sąd Rejonowy – Sąd Pracy w W. w sprawie z powództwa A. L. przeciwko Polskim Kolejom Państwowym S.A. Dyrekcji Infrastruktury Kolejowej, Zakładowi Infrastruktury Kolejowej w P. w likwidacji o zapłatę, zasądził od pozwanego na rzecz powódki tytułem wyrównania odprawy pieniężnej kwotę 16.102,26 zł wraz z odsetkami, uznając iż przysługiwała jej odprawa pieniężna w kwocie 30.000 zł, pomniejszona o uzyskane świadczenia, w związku z rozwiązaniem z nią stosunku pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy na podstawie art. 48 i 49 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe” (Dz. U. Nr 84, poz. 948 ze zm.). Sąd pierwszej instancji przyjął, że powyższą ustawą objęci są wszyscy pracownicy, z którymi rozwiązano stosunek pracy w okresie od 1 stycznia 2000 r. do 31 grudnia 2002 r., zaś intencją ustawodawcy było przyznanie uprawnień także tym pracownikom, z którymi rozwiązano stosunek pracy pomiędzy dniem 1 stycznia 2000 r. a dniem 27 października 2000 r. czyli datą wejścia w życie ustawy.

Wyrokiem z dnia 13 września 2002 r., Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P. oddalił apelację pozwanego, podzielając w całości poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne oraz ich ocenę i kwalifikację prawną.

W kasacji, strona pozwana zarzucając wyrokowi Sądu drugiej instancji naruszenie prawa materialnego - art. 48 i 49 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe”, wniosła o jego zmianę i oddalenie powództwa w całości z zasądzeniem kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Kasacja okazała się uzasadniona.

Stosownie do art. 393¹¹ § 1 i 2 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach zaskarżenia kasacją oraz jej podstaw i jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia jeżeli jako podstawy kasacji nie powołano naruszenia przepisów postępowania, bądź też gdy taki zarzut

okazał się nieuzasadniony. W przedmiotowej sprawie podstawą kasacji jest przepis art. 49 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji (....), granice kasacji są określone wnioskiem o zmianę zaskarżonego wyroku, a kasacja nie zawiera zarzutu naruszenia przepisów postępowania, a więc należało uznać, że w przedmiotowej sprawie nie są kwestionowane ustalenia faktyczne, będące podstawą zaskarżonego wyroku, w tym fakt rozwiązania umowy o pracę z przyczyn leżących po stronie pracodawcy w dniu 31 maja 2000 r. ze skróceniem okresu wypowiedzenia do trzech miesięcy ze skutkiem na dzień 31 sierpnia 2000 r. a także niewystępowanie negatywnych przesłanek nabycia prawa do odprawy dotyczących miejsca zamieszkania i stopy bezrobocia.

Oceniając natomiast zarzut naruszenia art. 48 ustawy odnoszącego się do uprawnienia powódki do odprawy z uwagi na rozwiązanie stosunku pracy przed wejściem w życie ustawy z dnia 8 września 2000 r., należy stwierdzić że kwestia wykładni tych przepisów znalazła szczegółowe wyjaśnienie w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2004 r. podjętej w składzie siedmiu sędziów, III PZP 11/03 (OSNP 2004/9/150). W uchwale tej przyjęto, iż „Prawo do jednorazowej odprawy pieniężnej określonej w art. 48 i 49 ustawy z dnia 8 września 2000 r. (...) przysługuje tylko pracownikom, z którymi rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło po dniu wejścia ustawy w życie”. W obszernym uzasadnieniu Sąd Najwyższy przedstawiając argumenty uzasadniające zajęte stanowisko stwierdził, że zarówno cel ustawy, jej systematyka, przepisy przejściowe (art. 83) jak i brak przepisów o zaliczalności pobranych świadczeń na poczet jednorazowej odprawy, przemawiają za przyjęciem obowiązywania ustawy od dnia jej wejścia w życie, uznając nadto, że względy sprawiedliwości i równości nie uzasadniają „wstecznego” działania art. 48 ustawy. Zwolnienia grupowe rozpoczęte w PKP od roku 2000 r. wraz z restrukturyzacją tego przedsiębiorstwa (poprzedzającą jednak komercjalizację), sprawiły że wszyscy pracownicy, z którymi stosunki pracy rozwiązano z przyczyn dotyczących pracodawcy korzystali z osłony socjalnej, choć w różnych okresach na różnych podstawach prawnych i w różnym zakresie. Przyznanie „przywilejów” wynikających z ustawy pracownikom zwolnionym z pracy przed dniem wejścia tejże ustawy w życie, z ograniczeniem ich do osób zwolnionych w 2000 r., generowałoby problem pokrzywdzenia pracowników, z którymi stosunki pracy rozwiązano

wcześniej, przed 1 stycznia 2000 r. Ustawodawca rozdzielając świadczenia związane z restrukturyzacją PKP, nie zakładał otrzymania przez pracowników równych korzyści przez cały jej okres objęty ustawą. I tak jednorazowa odprawa przysługuje w latach 2000-2003 (art. 48), prawo do jednorazowego szkolenia mają pracownicy zwolnieni w latach 2000-2002 (art. 56 ust. 1 i 5), prawo do urlopu kolejowego przysługuje pracownikowi, któremu w latach 2000 - 2001 brakuje nie więcej niż 3 lata do nabycia prawa do emerytury (art. 51 ust. 1), a świadczenie przedemerytalne - pracownikom zwolnionym z PKP po 18 maja 2000 r., a przed 1 stycznia 2001 r. (art. 58 ust. 1).

W tej sytuacji Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, iż ustawa z dnia 8 września 2000r., przewidująca bardzo korzystne i ponadstandardowe świadczenia dla pracowników PKP zwalnianych z pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy, winna być wykładana w sposób ścisły, ograniczając dodatkowe uprawnienia pracowników do świadczeń wyraźnie z niej wynikających.

Podzielając to stanowisko, Sąd Najwyższy uznał więc, że wniesiona kasacja ma usprawiedliwione podstawy i w oparciu o art. 393¹⁵ k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

O kosztach orzeczono po myśli art. 102 k.p.c.